Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

SPIRIDON VANGHELI

Copii în cătușele Siberiei

Nuvelă inspirată din fapte reale

Ilustrații de Constantin Balan

Responsabil de ediție: Constantin Bostan

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2014

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Cuprins

Trenule, unde ne duci? ... 5

Iacobaș ... 11

Olguța se rătăcește ... 16

Judecata ... 22

Cum au furat-o pe Olguța ... 26

Scrisoare din Basarabia ... 32

Trei sfinți cu trei cai albi ... 39

Cui ți-ai vândut sufletul? ... 47

Tata ... 54

Dragi copii,
Scriitorul Spiridon Vangheli și eroii cărților sale
s-ar bucura mult să le împărtășiți din gândurile și trăirile voastre
izvorâte din întâlnirea cu aceste scrieri.
Ce îndrăgiți și ce dezaprobați când vă adânciți în lectura lor?
Care personaje și ce fapte v-au impresionat?
Ați fost eroii vreunei întâmplări asemănătoare,
despre care ar trebui să afle și alți copii?
Scrieți pe adresa Editurii Doxologia
(Iași, str. Cuza Vodă, nr. 51, cod 700038)
sau pe adresa autorului
(Chișinău, OP 2068, str. Miron Costin,
ap. 29, Republica Moldova;
e-mail: spiridonvangheli@gmail.com).

Redactare: Eleonora Vangheli, Cătălin Jeckel
Design: Ana-Maria Chiribuță, Gabriela Radu
Design copertă: Vitaliu Pogolșa
Prelucrare imagini: Mariana Cojocaru
Prepress: Leonard Lunguleac

Bun de tipar: 2014. Apărut: 2014
Editura Doxologia, Cuza-Vodă 51, 700038, IAȘI
Tel.: (0232)216693; (0232)218324; Fax: (0232)216694
http://editura.doxologia.ro, E-mail: editura@doxologia.ro

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Trenule, unde ne duci?

Cum a ieşit dimineaţă din casă, Vasile Bujor a şi văzut printre scândurile gardului un şirag de ochişori: negri, albaştri, căprui, verzi – şi toţi ochii aceştia se boldeau la un pom de cireşe care se coc devreme şi tocmai erau bune de mâncat. Gospodarul, tot în treburi, nici n-a luat seama la ce se întâmplă în grădina lui.

— Bu-un, se apropie stăpânul şi băieţii o rup la fugă care încotro; da Vasile, de colo: Ia staţi, bre! Eu ştiu de ce fugiţi: nu vă puteţi căţăra în pom, aşa-i?

Băieţii se uitau unul la altul: nu cumva e o cursă la mijloc?

— Eu pot să mă sui şi fără scară, a zis Iacobaş.

Apoi ceilalţi, unul câte unul, au trecut de partea lui Iacobaş. Numai Luca, mai fricos, a spălat putina, zicând că-l doare un deget.

O clipă zăbavă şi pomul era pli-i-in de copii, c-au prins curaj şi fetiţele de pe uliţă. Ba s-a urcat şi Olguţa, fata lui Vasile Bujor... Şi uite aşa, n-a mai rămas o cireaşă în pomul acela, iar copiii s-au întors cu ochii plini de lumină, pe la casele cui îi are.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Tocmai pe-atunci, s-a întors și gospodina casei de la iarmaroc. Când a văzut pomul gol, s-a uitat lung la Vasile:

— Ai mai făcut o poznă, măi Bujor cu ochi albaștri. Dacă n-ai băieții tăi, iaca, îi găsești pe uliță când îți trebuie…

Nici prin cap să le dea însă, unora dintre copiii care au mâncat atunci cireșe, că în noaptea aceea o să-i aresteze. Ba că o să-l scoată cu pușca din casă și pe omul care le dăruise un pom întreg de cireșe!…

Știau despre asta numai câțiva militari, ascunși în Văgăuna Bursucului, nu departe de satul basarabean Sofia. Unul împărțea cartușe, altul încărca arma, al treilea ascuțea baioneta… Mai venea pe aici, tupiluș, și câte o coadă de topor din sat, să-l pârască pe careva…

Era 12 iunie 1941. Totul era gata, numai că așteptau pârdalnica de noapte, după întâiul cântat al cocoșului, când necuratul își bagă coada în viața oamenilor.

Că zburau de acum pe la granița Basarabiei avioane nemțești încărcate cu bombe, militarii sovietici din Văgăuna Bursucului habar nu aveau. Alta era grija comandanților lor! Ei aveau ce aveau cu copiii care mănâncă cireșe și cu cei care cresc cireși. De ce? Păi să mai facă schimb – pe noi să ne tot ducă în Siberia, la foame și îngheț, iar ei să vină la cireșe și la toate cele de-a gata. Ba, chiar să se facă stăpâni în casele noastre și pe pământurile noastre!…

Olguța tocmai visa că un fluture își cere voie să se așeze pe una dintre florile ei din fața casei, când aude niște bătăi straşnice în ușă. N-a apucat tata să deschidă, că au și fărâmat ușa. Au năvălit doi, cu puștile: unul cu cicatrice pe față, celălalt cu nasul turtit și ochi înguști. Alți doi militari, cu baionetele scoase, stăteau în prag. Le-au dat de înțeles, în rusește, să se îmbrace iute și să iasă afară.

— Mamă!… Tată!… Unde ne duc?

Mama amuțise de tot. Doar ochii îi alergau speriați, de colo-colo.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Iacobaș

Gâfâind, mătușa Irina a dat la o parte drugii pe care îi punea în ușa grajdului, nu cumva să intre vreo jivină noaptea să-i mănânce vaca.

— Na, iar n-are haramul lapte! – a prins a ocărî mătușa… O fi speriat-o vreun lup ori am deocheat-o eu?!

Într-o dimineață însă, cum intră în grajd, iaca, vede un băiețaș cu țâța vacii în gură!… Traaage el de țâță și, dacă nu vine laptele, când îi dă un cap vacii, i se îngroapă scăfârlia, până la urechi, în ugerul vitei…

— Aaa, tu eşti acela? se repede femeia şi dă să-l apuce de urechi. Da Iacobaş, că el era, îşi pune căldarea ei în cap şi se lasă pe vine – cât pe ce să încapă cu totul sub căldare. Mai trage-l de urechi acum!

Bătrâna a prins a râde şi i-a trecut ciuda.

— Pe unde şi cum ai intrat în grajd, a?

— Păi, n-am venit acum… Eu dorm în iesle!

Aflând că nu mai are mamă, iar tata e undeva în lagăr, femeia, bună la inimă, l-a luat în casă. Era o rusoaică aristocrată, deportată din Sankt

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Petersburg, unde avusese o casă mare, bine îngrijită, cu copii, cu lumini, cu covoare, cu pian, cu trăsură şi servitori…

— Vine seara un lup, bre, şi urlă chiar sub fereastră, a surâs ea. Dacă va mirosi că este bărbat la casă, poate nu s-a mai băga peste noi, a? Şi-i trage, în şagă, o sfârlă.

— Doar să-ndrăznească, că-i arăt eu! a strâns pumnii Iacobaş şi a rămas s-o păzească pe mătuşa Irina.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Ea a încercat să-l tundă, dar părul lui era aşa de încâlcit, că i s-a rupt pieptenele. Apoi i-a cârpit pantalonii. Altceva nu mai avea băiatul la sufletelul lui, decât un dinte pe care îl ținea ascuns în buzunar. Era chiar din gura lui: i l-au scos în tren, pe când trăia încă măicuța sa.

– Ascunde-l şi vezi să nu-l pierzi, îl rugase mama Ileana. Ai să-l arunci peste casa noastră când ne vom întoarce în Basarabia, că poate va pieri odată câinele ăsta de Stalin!

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

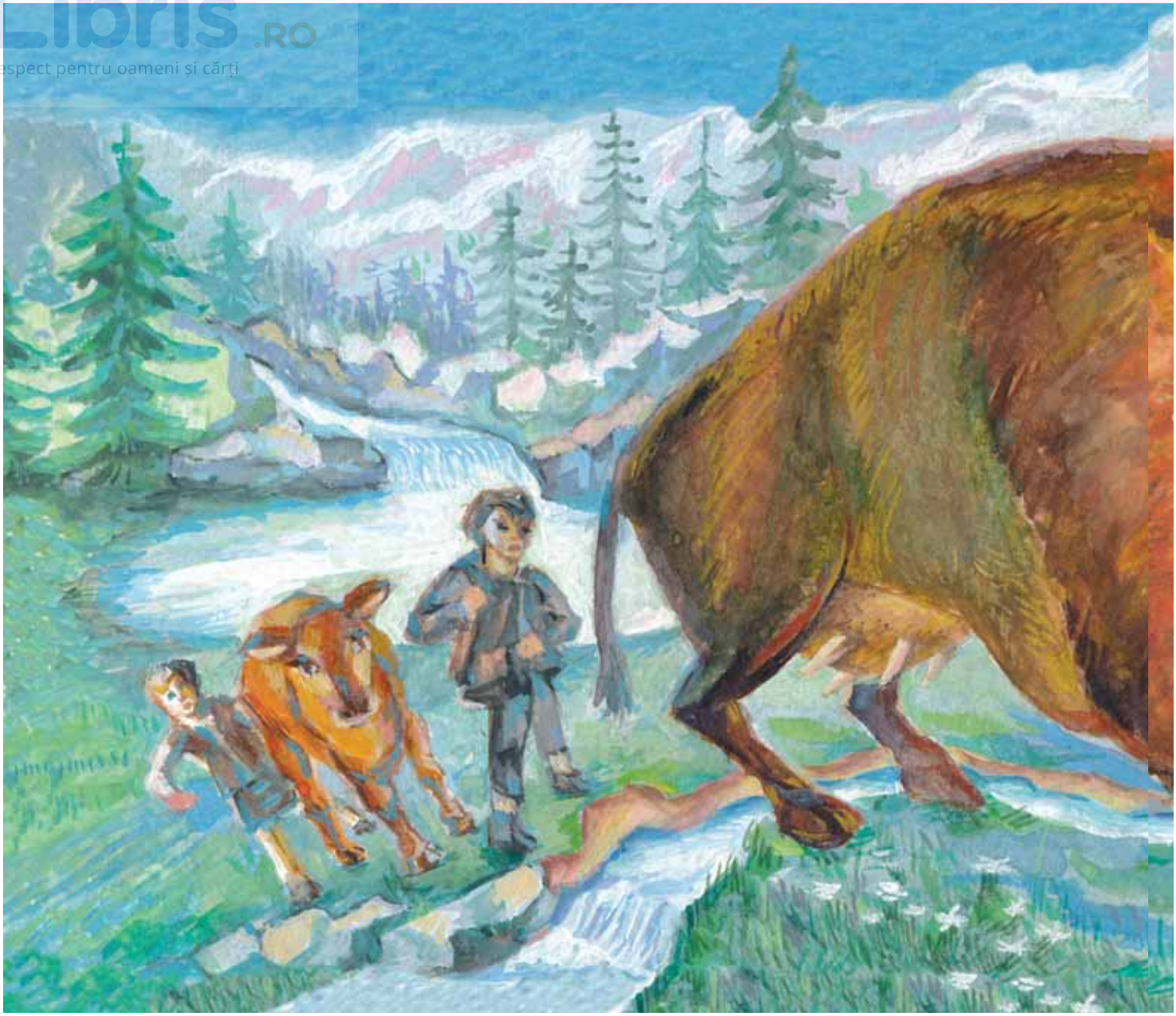

— Când s-a pornit Niura după voi, eu m-am furişat după hainele Olguței de la fântână, a zis Ionuț. De ce să le las acolo? Niura are cu ce se îmbrăca!

Şi au pornit-o tustrei la drum: mare şmecher mai era Ionuț!…

Aşa a scăpat Olguța, dar încă multă vreme, în somn, îi apăreau armăsarii ceia grozavi. Dormea într-un ungher, pe podea, alături de Viorica, sora lui Ionuț şi a lui Petre, fratele mai mare. Mama lor, de unde avea, de unde nu avea, îi făcea şi Olguței parte dreaptă la mâncare. Până scăpau de iarnă era

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

mai greu, că primăvara Ionuț cotrobăia pădurea și aducea ouă de păsări.

Odată a venit într-un suflet:

— Olguță, ia un cuțit și hai cu mine!

— Unde?

— Ai să vezi. Vrei friptură?

Fata făcu ochi mari: nici nu mai știa de când nu mâncase friptură.

— Atunci, hai mai repede!

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

— Mai citeşte-o o dată, o tot ruga mama, iar când au intrat în bordei, i-a spus din nou: Afară cârâiau ciorile, Olguţo! Ia citeşte-o şi aici, s-o ascult în linişte…

***

A venit iarna… La şcoală, Olguţa nu mai avea când să se ducă. De, căra sărăcuţa de ea toată ziua vreascuri, că alt fel de lemne n-aveau voie să ia din pădure.

Heeei, şi afară urla viforul învârtejind omătul şi era un pui de ger de trosneau şi copacii – parcă trăgea unul cu puşca! Păsările se ascunseseră care şi unde. De se încumeta câte una să zboare, cădea tot atunci doborâtă de sulița frigului şi o găseai în omăt, cu lăbuţele-n sus.

Din bordei abia ieşea o aţă de fum, pe care o încolăcea vârtejul sălbatic. Cum să duduie soba cu nişte amărâte de crengi?

— Pune, mamă, capul pe genunchii mei, că tot n-ai pernă, o ruga Olguţa, şi mai spune ceva despre tata…

— E-heee, Olguţă, prindea a-i tremura glasul mamei. Uneori îmi vine s-o tot apuc prin pădure şi să-l caut… Cuminte şi vrednic om îi Vasile… Numai el ştie cum a crescut aşa, fără mamă… Mi-a plăcut că era frumos, cu ochi albaştri. La nuntă, ce ne-au dăruit? Ia, acolo, câte o jumătate de hectar de pământ. Trăieşte, dacă ai din ce!… Aşa că Vasile, priceput cum era, s-a apucat de făcut uşi şi ferestre, să mai câştige un ban… Apoi, tot singur a învăţat să acopere şi casele oamenilor cu şindrilă. Parcă îl văd: şe-e-dea cât e ziulica pe casă, ca un cocostârc: „Boc! boc!” cu ciocanul. Şi cânta, de-l auzea tot satul:

S-a dus cucul la pădure,
Cu-cu,
Să culeagă fragi şi mure,
Cu-cu...

ibris.ro
Respect pentru oameni și cărți